

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**КАФЕДРА СУСПІЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН
КАФЕДРА ДИТЯЧИХ ХВОРОБ**

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ІV МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«СОЦІАЛЬНО-ЕТИЧНІ ТА ДЕОНТОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ
СУЧАСНОЇ МЕДИЦИНИ
(НЕМЕДИЧНІ ПРОБЛЕМИ В МЕДИЦИНІ)»**

23-24 лютого 2023 року

м. Запоріжжя

Редколегія:

Л. М. Боярська – завідувач кафедри дитячих хвороб ЗДМУ, кандидат медичних наук, професор;

І. Г. Утюж – завідувач кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ, доктор філософських наук, професор;

Ю. В. Котлова – кандидат медичних наук, доцент кафедри дитячих хвороб ЗДМУ;

Д. П. Сепетий – доктор філософських наук, доцент кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ;

Н. В. Спиця – кандидат філософських наук, доцент кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ;

С. А. Козиряцька – кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ.

С69

Соціально-етичні та деонтологічні проблеми сучасної медицини (немедичні проблеми в медицині) : зб. матеріалів ІV Міжнародної науково-практичної конференції (23-24 лютого 2023 року). – Запоріжжя : ЗДМУ, 2023. – 207 с.

Автори матеріалів несуть повну відповідальність за достовірність наданої у доповідях інформації й точність наведених цитат. Точка зору автора не завжди може співпадати з позицією редколегії.

<i>Федоренко О.О.</i>	
РОЛЬ КІНЕМАТОГРАФУ В НАВЧАННІ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ	160
<i>Федько О.Ю.</i>	
ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ РОЛЬОВИХ ІГОР НА ЗАНЯТТЯХ З «УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)»	161
<i>Фурик О.О., Рябокони Ю.Ю., Саліонов В.О.</i>	
ВИКОРИСТАННЯ ДИСТАНЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ПРИ ПІДГОТОВЦІ МЕДИЧНИХ ФАХІВЦІВ	162
<i>Філіпенко І.І.</i>	
ПІДГОТОВКА ТА САМООРГАНІЗАЦІЯ СПЕЦІАЛІСТА-ІНОЗЕМЦЯ НА ЗАНЯТТЯХ З ФІЗИКИ	163
<i>Якутіна Т.Г.</i>	
ФАКТОР ОНЛАЙН-НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ СТУДЕНТІВ – ІНОЗЕМНИХ ГРОМАДЯН ОНЛАЙН В ЗДМУ	165

СЕКЦІЯ 7.

МЕДИЦИНА В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВІЙНИ

<i>Вітюк І.К., Власюк К.А.</i>	
СТРАХ СМЕРТІ В УМОВАХ ВІЙНИ	167
<i>Власенко Ф.П.</i>	
СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЯК ОСНОВА НАЦІОНАЛЬНОЇ СТІЙКОСТІ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА	169
<i>Гарбар Д.Ю.</i>	
ВІЙНА І ВІДЧУТТЯ РУЙНАЦІЇ СПРАВЕДЛИВОСТІ	171
<i>Кандибей В.К.</i>	
ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ ЛОГОТЕРАПІЇ В.Е.ФРАНКЛА ПРИ ПРОВЕДЕННІ РЕАБІЛІТАЦІЇ ОСІБ, ПОСТРАЖДАЛИХ ВІД ВІЙНИ	173
<i>Левченко С.В.</i>	
ДІАЛЕКТИКА ВІЙНИ: СТРАХ/ВІДВАГА, ВТРАТИ/НАБУТТЯ, ВОРОГИ/ПОБРАТИМИ	176
<i>Логвиненко М.В.</i>	
МЕДИЦИНА В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВІЙНИ	178
<i>Коваленко М.В.</i>	
СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЯК СКЛАДОВОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	179
<i>Ковтун Н.М., Ковтун Ю.В.</i>	
СМІХ ЯК МЕХАНІЗМ ЗБЕРЕЖЕННЯ СЕБЕ В УМОВАХ ВІЙНИ (НА ПРИКЛАДІ ІНТЕРНЕТ-МЕМІВ)	181
<i>Корсак К.В., Корсак Ю.К.</i>	
ІНФОГРАФІЧНА НООПРОПОЗИЦІЯ УНІВЕРСАЛЬНОГО ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНЦІВ В УМОВАХ ВІЙНИ	183
<i>Овчаренко Л.С., Чакмазова О.М., Вертегел А.О., Редько І.І., Андрієнко Т.Г., Кряжев О.В., Самохін І.В.</i>	
ВИКЛИКИ ЩОДО ПІДГОТОВКИ ЛІКАРЯ-СПЕЦІАЛІСТА В УМОВАХ ВІЙНИ	185
<i>Старчук Є.О.</i>	
ЛІКАР В УМОВАХ ВІЙНИ – МІЖ ЖИТТЯМ ТА СМЕРТЮ	187

СЕКЦІЯ 8.

МАЙБУТНЄ МЕДИЦИНИ: СОЦІАЛЬНО-ФІЛОСОФСЬКЕ ПРОГНОЗУВАННЯ

<i>Андрюкайтене Р., Воронкова В.Г., Нікітенко В.О., Олексенко Р.І.</i>	
ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ МЕДИЦИНИ У КИТАЇ	189
<i>Бутченко Т.І.</i>	189
ТЕРАПЕВТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ФІЛОСОФІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ	191

[5, с. 307] для реалізації навчального процесу в синхронному онлайн режимі з повною візуалізацією.

Окрім того, для відпрацювання практичних навиків студентів та лікарів у дистанційному режимі залишається актуальним застосування Body Interact – інтерактивного стимуляційного обладнання. Це дає можливість працювати з віртуальними пацієнтами в онлайн режимі та вдосконалювати клінічне мислення у безпечних для реальних пацієнтів умовах, які у Запорізькому державному медичному університеті розміщені на базі міжкафедрального тренінгового центру [6, с. 339].

Висновки: При підготовці медичних фахівців для надбання професійних компетенцій, які містять теоретичні знання та практичні вміння, важливу роль має впровадження та використання сучасних інтерактивних та дистанційних технологій, що є актуальним в умовах сьогодення та й у майбутньому стане основою для успішної професійної безперервної освіти лікарів, що підвищить якість діагностики та надання медичної допомоги, й за необхідності в дистанційних умовах у форматі телемедицини.

Список використаних джерел

1. Кравець Н.О. Впровадження Google-сервісів в навчальний процес як ефективна умова комунікації та співпраці учасників навчального процесу / Н.О. Кравець, А.С. Сверстюк // Вимірjувальна та обчислювальна техніка в технологічних Процесах. - № 2. – 2015. – С. 132-134.

2. Доцільність впровадження інформаційних технологій у сучасну освіту / Т. Є. Онiщенко, О. В. Рябокoнь, В. Г. Савельєв [та ін.] // Актуальні питання дистанційної освіти та телемедицини 2018 : матеріали Всеукр. наук.-метод. відеоконф. з міжнар. участю (25-26 квіт. 2018 р., м. Запоріжжя). – Запоріжжя : ЗДМУ, 2018. – С. 60-62.

3. Семенець А. В. Про досвід впровадження системи електронного документообороту у медичному ВНЗ / А. В. Семенець, В. Ю. Ковалок // Медична інформатика та інженерія. - 2014. - № 3. - С. 73–79. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mii_2014_3_14

4. Про засоби СДО MOODLE для підготовки навчальних матеріалів для курсів хімічного та фармацевтичного спрямування / А. В. Семенець, Д. В. Вакулєнко, В. П. Марценюк та ін. // Медична освіта. – 2018. – № 4. – С. 172–177.

5. Етапи розвитку дистанційної освіти в медицині / О.О. Фурик, О.В. Рябокoнь, Т.Є. Онiщенко [та ін.] // «Актуальні питання якості медичної освіти» (з дистанційним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України за допомогою відеоконференц-зв'язку): матеріаль XIII Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (Тернопіль, 12-13 травня 2016 р.): у 2 т. / Тернопільський державний медичний університет ім. І.Я. Горбачєвського. - Тернопіль: ТДМУ, 2016. – Т.1. – 348 с. – С. 307-308.

6. Використання освітніх дистанційних технологій в карантинних умовах COVID-19 / Фурик О.О., Рябокoнь О.В., Калашник К.В., Задирака Д.А. // Всеукраїнський науково-практичний журнал «Директор школи, ліцею, гімназії» - Спеціальний тематичний випуск «Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору». № 2 –Кн.2 - Том II(87). – К.: - Гнозис, 2020. - С. 336-342.

ПІДГОТОВКА ТА САМООРГАНІЗАЦІЯ СПЕЦІАЛІСТА-ІНОЗЕМЦЯ НА ЗАНЯТТЯХ З ФІЗИКИ

*Філіпенко Ірина Іванівна, к. пед. н., доцент,
Запорізький державний медичний університет*

Анотація. У статті розглядається формування і розвиток світогляду студентів-іноземців. Це є одним із найважливіших завдань курсу фізики, враховуючи при цьому інтенсифікацію навчання, оптимізацію практичної підготовки студентів та посилення індивідуального підходу і педагогічної спрямованості навчального процесу в умовах дистанційного навчання.

Ключові слова: керування та контроль знань, коригування, самоорганізація, дистанційне навчання.

Annotation. We consider the formation of i development cvitohlyadu students. This is one of the major problems with the course of physics, motivated practicability of the use module subject of the factors quality knowledges, influence them on sphere of the education, systematic and independent functioning(working) the student on living the semester in distance learning

Key words: management and control of knowledge, adjustment, self-organization, distance learning.

В умовах сучасної дистанційної освіти в Україні однією з основних задач для навчання студентів-іноземців, майбутніх спеціалістів є упор на самостійну роботу.

Як показує досвід, студенти-іноземці, вчорашні випускники іноземних шкіл, не готові до самостійної роботи, не знають досконало мови, не вміють організувати свій робочий день, а частіше просто не можуть змусити себе працювати без поштовху ззовні. Таким поштовхом до регулярної самостійної роботи над курсом може бути тільки систематична поточна перевірка знань і умінь студентів. Досягти формування знань, умінь і керування навчальним процесом можна лише за допомогою поточної перевірки. У педагогіці *керуючий* – викладач, *об'єкт керування* – пізнавальна діяльність студентів.

Досягнення цілей керування буде неможливим, якщо студентам не відома мета навчання, тобто та система знань, навичок і умінь, якою вони повинні оволодіти до кінця вивчення тієї чи іншої теми, чи розділу курсу, чи дисципліни в цілому. Таким чином, система знань і умінь з даної теми, вимагає як діяльності пам'яті, так і мислення.

Після того, як визначені цілі навчання, складаються завдання, що адекватно відбивають ці цілі на даному етапі формування знань.

Для оцінки всієї системи знань і умінь студентів розроблені рівні контролю. Контроль здійснюється за трьома рівнями, починаючи з рівня, що вимагає тільки роботи пам'яті (репродуктивний рівень) і закінчуючи евристичним рівнем, що вимагає найбільш складного вигляду психічної діяльності (табл.1).

Думка про необхідність застосування у процесі поточної перевірки різних методів контролю висловлюється в роботах ряду авторів-методистів.

Перший етап перевірки, ціль якого встановлення у студентів-іноземців наявності певних формальних знань (мови, формул, визначень, законів, одиниць вимірів і т.п.), розуміння взаємозв'язку між окремими фактичними знаннями, уміння застосовувати закони і формули для розв'язання простих задач, що не вимагають складних логічних і математичних операцій, проводиться за допомогою програмованого тесового контролю з п'ятьма вибірковими відповідями на питання. На даному етапі важлива швидкість контролю.

Таблиця 1

Рівні контролю у процесі діяльності студентів на заняттях з фізики

<i>Рівень контролю</i>	<i>Переважний вид психічної діяльності</i>	<i>Діяльність студентів</i>	<i>Метод контролю</i>
Репродуктивний (РР)	Пам'ять	Можуть відтворити формули, формулювання законів, визначення, виконувати математичні викладення у процесі виявлення фізичних закономірностей, не вникаючи в суть фізичних явищ і процесів.	Автоматизований; письмовий
Алгоритмізованих дій і умінь (АДУ)	Мислення	Можуть розбиратися в суті фізичних явищ і процесів. Висновки стосовно фізичних закономірностей виконуються усвідомлено, можуть порівняти різні теорії, відзначаючи їх достоїнства і недоліки. Застосовують знання теорії у процесі розв'язання задач, користуючись визначеним алгоритмом розв'язання.	Усний; письмовий
Евристичний (ЕР)	Творча фантазія	Можуть застосовувати знання при розв'язанні великого кола нестандартних задач, самостійно складаючи алгоритм їх розв'язання.	Письмовий

Другий етап, що складається з перевірки математичних виводів законів і формул, проводиться письмово на онлайн-заняттях.

Третій етап – розвиток логічного мислення, мови у студентів – здійснюється за допомогою усного методу перевірки на практичних онлайн-заняттях.

Четвертий етап – перевірка уміння застосовувати отримані знання для розв'язання конкретних задач, що вимагають досить складних логічних і математичних операцій – письмова перевірка (модульні контрольні роботи).

Кожне знання – елемент системи знань, що буде згодом замінено бонусами у вигляді балів. Накопичувальна система балів дає в результаті реальну оцінку знань студентів.

Контроль за ходом навчання і корекція навчальної діяльності здійснюється залежно від моделі навчання, прийнятої за основу. Своєчасний контроль розширює можливості корекції знань студентів, забезпечує зворотній зв'язок з студентом та визначає рівень його знань з метою організації адаптованого керування навчанням.

Система показників наукового рівня знань студентів містить у собі повноту, узагальненість, гнучкість, систематичність, оперативність та глибину.

Повнота припускає дії, результатом яких є усвідомлення змісту абстракцій. Їй відповідають дії студентів, орієнтовані на точне знання і формулювання окремих ознак і їхній склад, на аналіз і побудову визначень, на переклад якісного опису і пояснення явищ у кількість ознак, на аналіз значень. Зазначені дії мають місце в таких завданнях: “Перерахуйте основні властивості силових ліній. Чи усі ознаки сили відбиті в законі Кулона? Як спрямована сила взаємодії між точковими зарядами?”

Узагальнення виражає дії, результатом яких є сформування узагальненого уявлення про зв'язки ознак в обсязі предметної галузі знання. Здійснюючи в процесі засвоєння конкретні дії по застосуванню знань, студенти піднімаються до усвідомлення їх як правил, алгоритмів, способів розв'язування задач, виділення окремих випадків застосування правил, і нарешті, довільного зв'язування їх у контексті загального міркування. Дії студентів в основному спрямовані на дослідження і виведення окремих правил. (Доведіть, що через одну точку поля не можуть проходити дві різні еквіпотенціальні поверхні. У яких випадках силові лінії електричного поля співпадають із траєкторією руху заряду?).

Систематичність виявляється в діях, у результаті яких усвідомлюються міжрівневі відносини за видовими, функціональними і генетичними ознаками, що визначають досліджувану систему знань. Змістом дій студентів стає кожний з виділених у навчальному матеріалі способів систематизації. Прикладом можуть слугувати дії, що вимагають порівняння видових понять (Як за відомим розподілом потенціалів поля можна знайти вектор напруженості в будь-якій точці поля?); генетичних (У чому полягає доказ зв'язку заряду і поля, створюваного ним?). Ці дії приводять знання студентів у систему.

Мобільність характеризує, наскільки повно в знаннях студентів виявлена та сторона дійсності, що відбита в змісті досліджуваного завдання. Дії студентів зводяться до порівняння явищ, оцінювання відібраних фактів, добору власних прикладів, складання задач.

Дієвість характеризується результатом застосування знань в усій різноманітності зовнішніх зв'язків і відносин.

Висновки. Прогнозувати масові помилки студентів-іноземців і намічати заходи для їх попередження можливо, якщо в процесі діяльності врахувати три умови: студент виконує завдання одного типу; у завданнях незмінно повторюється деяка особливість; її усвідомлення не обов'язкове для набуття вірного результату – тоді ступінь усвідомлення цієї особливості знижується.

ФАКТОР ОНЛАЙН-НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ СТУДЕНТІВ – ІНОЗЕМНИХ ГРОМАДЯН ОНЛАЙН В ЗДМУ

*Якутіна Таміла Георгіївна,
ст. викладач кафедри мовної підготовки,
Запорізький державний медичний університет*

Тепер, як і три роки тому, ми продовжуємо відповідати на дуже серйозні виклики, що ставить перед нами життя. На даному етапі маємо, як і всі освітяни України, життєво важливе завдання. Йдеться про питання подальшої зайнятості загалі педагогічних фахівців, а також їх творчої самореалізації. У першу чергу, звичайно, маємо на увазі викладачів кафедр мовної підготовки.

Одним із важливих критеріїв дисципліни «Українська мова як іноземна», так само як всіх інших дисциплін у ЗВО, залишається націленість та зосередженість на підготовці майбутніх фахівців, які здатні критично мислити, грамотно працювати з великим обсягом інформації, а також бути готовими постійно самовдосконалюватися і розвиватися, застосовуючи на практиці отримані знання.